

บทปริทัศน์

เจตคติ และการปฏิบัติตน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ ๓ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากการจัดการเรียนการสอนของ รายวิชาการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ๒ (พศ.๓๕๑)

ศรีเมือง พลังฤทธิ์

บทคัดย่อ

คุณธรรม จริยธรรม มีความสำคัญกับทุกคนทุกวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนที่ดีควรพัฒนาทั้งด้านวิชาการ และคุณธรรม จริยธรรมควบคู่กันไป บทความวิชาการนี้เพื่อศึกษาเจตคติ และการปฏิบัติตน ด้านคุณธรรม จริยธรรม จากการเรียนรายวิชาการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ๒ (พศ.๓๕๑) ของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๓ โดยผู้เขียนค้นคว้าข้อมูลและสร้างแบบสำรวจจำนวน ๑๒ ข้อ เป็นแบบระดับสเกล ๑ - ๕ แล้วนำไปให้นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ ที่สมัครใจเขียนตอบ พบว่าจาก ๑๗๒ คน ตอบกลับมา ๑๓๓ คน (ร้อยละ ๗๗.๓) เพศหญิงมากกว่าเพศชาย (เพศหญิงร้อยละ ๕๓.๓) อายุอยู่ระหว่าง ๑๙ - ๒๔ ปี เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากมากไปหาน้อย พบว่า มีความซื่อสัตย์สุจริต (๔.๖) ให้เกียรติผู้อื่น (๔.๔) ความรับผิดชอบ (๔.๓) ตรงต่อเวลา (๔.๒) แต่งกายเหมาะสม (๔.๒) เกรงใจผู้อื่น (๔.๒) มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (๔.๑) อดทนเพียรพยายาม (๓.๙) เสียสละ (๓.๗) พุดจาสุภาพกับเพื่อน (๓.๕) ไม่นินทาผู้อื่น (๓.๕) ในภาพรวมตอบว่ารายวิชานี้ทำให้ได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพิ่มขึ้นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๐ อภิปรายและสรุปได้ว่า เจตคติและการปฏิบัติตน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๓ อยู่ในระดับดีถึงดีมาก แต่มีบางเรื่องที่คะแนนเฉลี่ยไม่ถึงระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยุคสมัยของเด็กกับปัจจัยรอบตัว อย่างไรก็ตามรายวิชาการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ๒ จัดให้มีการอยู่ร่วมกันทำให้เกิดการขัดเกลาและการพัฒนาดน

คำสำคัญ: คุณธรรม, จริยธรรม, ฝึกปฏิบัติ, ชุมชน, นักศึกษาแพทย์

วันที่รับบทความ: ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

วันที่อนุญาตให้ตีพิมพ์: ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

สถานเวชศาสตร์ชุมชนและเวชศาสตร์ครอบครัว คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รับผิดชอบ รายวิชาการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ๑ - ๕ สำหรับนักศึกษา แพทย์ชั้นปีที่ ๒ - ๖ จำนวนหน่วยกิต รายวิชาละ ๕ หน่วยกิต มีคำอธิบายรายวิชา ดังนี้ ชั้นปีที่ ๒ ความหมายสุขภาพ ภาวะสุขภาพ บริบททางสังคมวัฒนธรรม ปัจจัยกำหนด สุขภาพ ระบบสุขภาพ การสื่อสาร เจตคติที่ดีและค่านึงถึง คุณธรรมจริยธรรมในการ ศึกษาชุมชนระดับหมู่บ้าน ชั้นปีที่ ๓ ความหมายและหลักการสร้างเสริมสุขภาพ แนวคิดทฤษฎี

พฤติกรรมสุขภาพ สถานะสุขภาพและปัจจัยกำหนดสุขภาพ การวางแผน การดำเนินการและการประเมินผลโครงการในชุมชนระดับหมู่บ้าน ชั้นปีที่ ๔ ระบบบริการและการบริหารงานสาธารณสุขระดับปฐมภูมิรูปแบบต่างๆ การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค การให้คำปรึกษาและความสัมพันธ์กับผู้ป่วย ชั้นปีที่ ๕ ระบบบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวให้เป็นศูนย์กลาง ผู้ป่วยจากการประกอบอาชีพ ผู้ป่วยระยะสุดท้าย และชั้นปีที่ ๖ ระบบบริหารและระบบบริการสุขภาพ นโยบายและแผนงานสาธารณสุขและการทำวิจัย ในโรงพยาบาลชุมชน

สำหรับดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ๒ (พศ.๓๕๑) สำหรับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๓ จัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในส่วนของภาคปฏิบัติมีการจัดให้นักศึกษาแพทย์และคณาจารย์ ออกศึกษาชุมชน เป็นเวลาประมาณ ๑๒ วัน ๑๑ คืน ในการออกศึกษาชุมชนของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๓ มีวัตถุประสงค์หลักคือนักศึกษาแพทย์ร่วมกับคนในชุมชนจัดทำโครงการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งเป็นโอกาสดีที่นักศึกษาแพทย์ ได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในด้าน ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละ ความเกรงอกเกรงใจ การแต่งกายสุภาพเหมาะสม การพูดจาสุภาพ การไม่กล่าวร้ายหรือนินทาผู้อื่น ความอดทน และการให้เกียรติผู้อื่น

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติและการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม ในการเรียนรายวิชาการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ๒ ของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๓

วิธีดำเนินการ

ประชากรและตัวอย่าง คือ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๓ เรียนรายวิชาการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ๒ (พศ.๓๕๑) ปีการศึกษา ๒๕๕๖ ที่ได้รับแบบสำรวจและสมัครใจทำแบบสำรวจเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสำรวจ เจตคติและการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย จำนวน ๑๒ ข้อ โดยบางข้อคำถามสร้างมาจากหนังสือ “มากกว่าคำว่า อาจารย์”^{๑๔} มีระดับสเกล ๑ - ๕ โดยที่ ๑ หมายถึงน้อยที่สุด ๒ หมายถึงน้อย ๓ หมายถึง ปานกลาง ๔ หมายถึง มาก และ ๕ หมายถึงมากที่สุด มีข้อคำถามและสัมพันธ์กับเนื้อหาในรายวิชา ดังนี้

๑. มีความรับผิดชอบอยู่ระดับใด เช่น การทำเวร รายวิชานี้มีการจัดเวรประจำวันทำกิจกรรมเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย

๒. ตรงเวลาทุกครั้งที่มีการนัดหมาย รายวิชานี้ฝึกให้นักศึกษาแพทย์เป็นคนตรงต่อเวลา เช่น นัดหมายเวลารับประทานอาหาร

๓. ไม่เบิกค่าขนมของกลุ่มจากงบประมาณทำโครงการ รายวิชานี้มีการอนุมัติงบประมาณให้นักศึกษาแพทย์นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน

๔. เก็บอาหารไว้ให้เพื่อนที่ยังไม่ได้รับประทาน แต่ละกลุ่มของนักศึกษาแพทย์ มีกิจกรรมที่ทำในชุมชนแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละชุมชน ทำให้กลับมารับประทานอาหารไม่พร้อมกัน

๕. เสียสละ เช่น อาสาอยู่ดึกเพื่อคอยปิดไฟ ปิดประตู เข้านอนสุดท้าย เพื่อความปลอดภัยของทุกคน

๖. เป็นคนเกรงใจผู้อื่น เช่น ไม่คุยเสียงดัง ไม่เอาของคนอื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต การออกฝึกภาคสนามอยู่รวมกันที่วัด ทำให้ต้องเกรงใจกันและกัน

๗. ไม่เห็นด้วย ที่กำหนดให้มีการแต่งกายสุภาพเหมาะสม รายวิชานี้มีการออกกระเป๋ยการแต่งกายให้สุภาพเหมาะสม

๘. การพูดจาระหว่างเพื่อนไม่จำเป็นต้องพูดอย่างสุภาพ การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ฝึกให้นักศึกษาแพทย์ต้องระมัดระวังเรื่องการพูดจา

๙. เคยพูดถึงบุคคลที่ ๓ ในทางไม่ดี การอยู่ร่วมกันในวัด ฝึกให้นักศึกษาแพทย์ต้องระมัดระวังเรื่องการนินทา

๑๐. มีความอดทน และเพียรพยายามอยู่ระดับใด รายวิชานี้นักศึกษาแพทย์ต้องเข้าชุมชน เดินในชุมชน ทำให้นักศึกษาได้ฝึกความอดทน

๑๑. ให้เกียรติต่อเพื่อนๆ และคนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รายวิชานี้มีการร่วมกับคนในชุมชนทำโครงการสร้างเสริมสุขภาพ นักศึกษาแพทย์ได้ฝึกการให้เกียรติผู้อื่นโดยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๑๒. รายวิชานี้ทำให้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้น เป็นการถามในภาพรวม แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ไม่ได้นำไปทดสอบก่อน สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนจบรายวิชาการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ๒ (พศ.๓๕๑) นักศึกษาแพทย์ได้รับแจกแบบสำรวจ นักศึกษาแพทย์ที่สมัครใจทำแบบสำรวจแล้วส่งคืน การวิเคราะห์ข้อมูล นำมากรอกข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย Chi-square test ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ (p-value) ๐.๐๕ ค่า Odds Ratio (OR) และค่า 95%CI

ผลการศึกษา

นักศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ จำนวน ๑๗๒ คนตอบแบบสำรวจกลับมา ๑๓๓ คน (ร้อยละ ๗๗.๓) เพศหญิงมากกว่าเพศชาย เพศหญิง ๗๓ คน (ร้อยละ ๕๓.๓) เพศชาย ๕๙ คน (ร้อยละ ๔๔.๗) ไม่บอกเพศ ๑ คน อายุอยู่ระหว่าง ๑๙ - ๒๔ ปี ส่วนใหญ่มีอายุ ๒๑ ปี (ร้อยละ ๕๕.๕) ผลการตอบแบบสำรวจจากคะแนนเต็ม ๕ คะแนน พบว่า ๑) ความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๓ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ตอบว่ามีความรับผิดชอบระดับมาก ๒) การตรงต่อเวลา ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๒ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ตอบว่าตรงต่อเวลา ระดับมาก ๓) ความซื่อสัตย์สุจริต ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๖ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ตอบว่าตรงต่อเวลาระดับมากที่สุด ๔) การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๑ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ตอบว่ามีน้ำใจนึกถึงคนอื่นระดับมาก ๕) การเสียสละ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๗ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ตอบว่าเสียสละระดับมาก ๖) ความเกรงอก เกรงใจ

ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๒ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ร้อยละตอบว่าเกรงอกเกรงใจผู้อื่นระดับมาก ๗) การแต่งกายเหมาะสม ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๒ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ตอบว่าแต่งกายเหมาะสมระดับมากที่สุด ๘) การพูดจาสุภาพ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๕ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ตอบว่าควรพูดจาสุภาพระหว่างเพื่อนระดับมาก ๙) การไม่กล่าวร้ายหรือินหาผู้อื่นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๕ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ตอบว่าระดับปานกลาง ๑๐) ความอดทนเพียรพยายามค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๙ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ตอบว่าระดับมาก ๑๑) การให้เกียรติผู้อื่นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๔ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ตอบว่ามากที่สุด ๑๒) รายวิชานี้ทำให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๐ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ตอบว่า ระดับมากร้อยละ ๕๖.๘ รองลงมาระดับมากที่สุดร้อยละ ๒๔.๒ ระดับปานกลางร้อยละ ๑๗.๔ และระดับน้อยเท่ากับน้อยที่สุดร้อยละ ๐.๘ ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ จำนวนและร้อยละของนักศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติและการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เฉลี่ย
๑. มีความรับผิดชอบ อยู่ระดับใด เช่น การทำเวร	๕๓ (๓๙.๘)	๖๘ (๕๑.๑)	๑๒ (๙)	๐	๐	๔.๓
๒. ตรงเวลาทุกครั้งที่มีการนัดหมาย	๔๗ (๓๕.๓)	๗๒ (๕๔.๑)	๑๓ (๙.๘)	๑ (๐.๘)	๐	๔.๒
๓. ไม่เบิกค่าขนมของกลุ่ม จากงบประมาณทำโครงการ	๒ (๑.๕)	๓ (๒.๓)	๑๑ (๘.๓)	๑๒ (๙)	๑๐๕ (๗๘.๙)	๔.๖
๔. เก็บอาหารไว้ให้เพื่อนที่ยังไม่ได้รับประทาน	๓๓ (๒๔.๘)	๗๗ (๕๗.๙)	๒๑ (๑๕.๘)	๑ (๐.๘)	๑ (๐.๘)	๔.
๕. เสียสละ เช่น อาสาอยู่ดึก เพื่อคอยปิดไฟปิดประตู	๒๗ (๒๐.๓)	๕๓ (๓๙.๘)	๔๑ (๓๐.๘)	๑๐ (๗.๕)	๒ (๑.๕)	๓.๗
๖. เป็นคนเกรงใจผู้อื่น เช่น ไม่คุ้ยเสียดัง ไม่เอาของคนอื่นมาใช้ โดยไม่ได้รับอนุญาต	๕๓ (๓๙.๘)	๕๗ (๔๒.๙)	๒๐ (๑๕)	๓ (๒.๓)	๐	๔.๒
๗. ไม่เห็นด้วย ที่กำหนดให้มี การแต่งกายสุภาพ เหมาะสม	๘ (๖)	๑๒ (๙)	๘ (๖)	๒๘ (๒๑.๑)	๗๗ (๕๗.๙)	๔.๒
๘. การพูดจาระหว่างเพื่อนไม่จำเป็นต้องพูดอย่างสุภาพ (n = ๑๓๒)	๘ (๖.๑)	๑๔ (๑๐.๖)	๓๕ (๒๖.๕)	๔๙ (๓๗.๑)	๒๖ (๑๙.๗)	๓.๕
๙. เคยพูดถึงบุคคลที่ ๓ ในทางไม่ดี	๙ (๖.๘)	๑๐ (๗.๕)	๔๗ (๓๕.๓)	๓๕ (๒๖.๓)	๓๒ (๒๔.๑)	๓.๕
๑๐. มีความอดทน และเพียรพยายาม อยู่ระดับใด (n = ๑๓๒)	๒๗ (๒๐.๕)	๖๙ (๕๒.๓)	๓๖ (๒๗.๓)	๐	๐	๓.๙
๑๑. ให้เกียรติต่อเพื่อนๆ และคนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (n = ๑๓๒)	๖๕ (๔๙.๒)	๖๐ (๔๕.๕)	๖ (๔.๕)	๑ (๐.๘)	๐	๔.๔
๑๒. รายวิชานี้ทำให้เกิดพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้น (n = ๑๓๒)	๓๒ (๒๔.๒)	๗๕ (๕๖.๘)	๒๓ (๑๗.๔)	๑ (๐.๘)	๑ (๐.๘)	๔.๐

เมื่อพิจารณาระหว่างเพศ พบว่า เพศชายกับเพศหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เรื่อง ความรับผิดชอบ เช่น การทำเวรประจำวัน (p-value ๐.๐๑๐, OR ๖.๓๙, 95%CI ๑.๓๒๕ - ๓๐.๘๔๘) การแต่งกายเหมาะสม

(p-value ๐.๐๒๕, OR ๐.๓๒, 95%CI ๐.๑๑๒ - ๐.๘๙๕) และการพูดจาสุภาพ (p-value ๐.๐๐๐, OR ๐.๑๐, 95%CI ๐.๐๒๗ - ๐.๓๕๗) ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ เปรียบเทียบคะแนนเจตคติ และการปฏิบัติตน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ระหว่างเพศของนักศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๖

รายการ	เพศ		OR	95%CI	p-value
	ชาย	หญิง			
ความรับผิดชอบ					
< ๓.๕ คะแนน	๙ (๑๕.๓)	๒ (๒.๗)	๖.๓๙	๑.๓๒๕ - ๓๐.๘๔๘	๐.๐๑๐
๓.๕ - ๕ คะแนน	๕๐ (๘๔.๗)	๗๑ (๘๗.๓)			
การตรงต่อเวลา					
< ๓.๕ คะแนน	๖ (๑๐.๒)	๘ (๑๑.๐)	๐.๙๒	๐.๓๐๐ - ๒.๘๖๖	๐.๘๘๕
๓.๕ - ๕ คะแนน	๕๓ (๘๙.๘)	๖๕ (๘๙.๐)			
ความซื่อสัตย์สุจริต					
< ๓.๕ คะแนน	๕๕ (๙๓.๒)	๗๒ (๙๘.๖)	๐.๑๙	๐.๐๒๑ - ๑.๗๕๗	๐.๑๐๖
๓.๕ - ๕ คะแนน	๔ (๖.๘)	๑ (๑.๔)			
การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่					
< ๓.๕ คะแนน	๑๒ (๒๐.๓)	๑๑ (๑๕.๑)	๑.๔๔	๐.๕๘๕ - ๓.๕๕๖	๐.๕๒๗
๓.๕ - ๕ คะแนน	๔๗ (๗๙.๗)	๖๒ (๘๔.๙)			
การเสียสละ					
< ๓.๕ คะแนน	๒๖ (๔๔.๑)	๒๗ (๓๗.๐)	๑.๓๙	๐.๖๖๗ - ๒.๗๐๓	๐.๔๐๙
๓.๕ - ๕ คะแนน	๓๓ (๕๕.๙)	๔๖ (๖๓.๐)			
ความเกรงอกเกรงใจ					
< ๓.๕ คะแนน	๑๑ (๑๘.๖)	๑๑ (๑๕.๑)	๑.๒๙	๐.๕๑๖ - ๓.๒๓๑	๐.๕๘๕
๓.๕ - ๕ คะแนน	๔๘ (๘๑.๔)	๖๒ (๘๔.๙)			
การแต่งกายเหมาะสม					
< ๓.๕ คะแนน	๔๖ (๗๘.๐)	๖๗ (๙๑.๘)	๐.๓๒	๐.๑๑๒ - ๐.๘๙๕	๐.๐๒๕
๓.๕ - ๕ คะแนน	๑๓ (๒๒.๐)	๖ (๘.๒)			
การพูดจาสุภาพ					
< ๓.๕ คะแนน	๔๑ (๖๙.๕)	๖๙ (๙๕.๘)	๐.๑๐	๐.๐๒๗ - ๐.๓๕๗	๐.๐๐๐
๓.๕ - ๕ คะแนน	๑๘ (๓๐.๕)	๓ (๔.๒)			
การไม่กล่าวร้ายหรือนินทาผู้อื่น					
< ๓.๕ คะแนน	๕๐ (๘๔.๗)	๖๓ (๘๖.๓)	๐.๘๘	๐.๓๓๓-๒.๓๓๖	๐.๘๐๐
๓.๕ - ๕ คะแนน	๙ (๑๕.๓)	๑๐ (๑๓.๗)			
ความอดทน เพียรพยายาม					
< ๓.๕ คะแนน	๑๔ (๒๔.๑)	๒๑ (๒๘.๘)	๐.๗๙	๐.๓๕๙ - ๑.๗๓๐	๐.๕๕๒
๓.๕ - ๕ คะแนน	๔๔ (๗๕.๙)	๕๒ (๗๑.๒)			

ตารางที่ ๒ เปรียบเทียบคะแนนเจตคติ และการปฏิบัติตน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ระหว่างเพศของนักศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต
ชั้นปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ (ต่อ)

รายการ	เพศ		OR	95%CI	p-value
	ชาย	หญิง			
การให้เกียรติผู้อื่น					
< ๓.๕ คะแนน	๑ (๑.๗)	๖ (๘.๒)	๐.๒๐	๐.๐๒๓ - ๑.๖๗๖	๐.๑๐๑
๓.๕ - ๕ คะแนน	๕๗ (๘๘.๓)	๖๗ (๘๑.๘)			
รายวิชานี้ทำให้พัฒนา					
คุณธรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้น					
< ๓.๕ คะแนน	๑๒ (๒๐.๗)	๑๒ (๑๖.๔)	๑.๓๓	๐.๕๔๖ - ๓.๒๑๔	๐.๕๓๒
๓.๕ - ๕ คะแนน	๕๖ (๗๙.๓)	๖๑ (๘๓.๖)			

สรุป

เจตคติ และการปฏิบัติตน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในรายวิชาการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ๒ ของนักศึกษาแพทยชั้นปีที่ ๓ อยู่ในระดับดีถึงดีมาก หากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยที่เกิน ๔ จากมากไปน้อย เป็นดังนี้ ๑) ความซื่อสัตย์สุจริต รายวิชานี้มีการกำหนดให้นักศึกษาแพทย์ทุกกลุ่มร่วมกับคนในชุมชนทำโครงการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งทางคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้อนุมัติงบประมาณเพื่อให้ นักศึกษาแพทย์นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน นักศึกษาแพทย์ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตในการใช้งบประมาณตามจริง ใช้จ่ายเฉพาะรายการที่กำหนดให้ ไม่เบิกเป็นค่าอาหาร ขนม หรือค่าอื่นๆ ของกลุ่มนักศึกษาแพทย์ ๒) การให้เกียรติผู้อื่น รายวิชานี้มีการร่วมกับคนในชุมชนทำโครงการสร้างเสริมสุขภาพ นักศึกษาแพทย์ได้ฝึกการให้เกียรติผู้อื่น โดยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เช่น ในขณะที่เข้าเรียนกลุ่มย่อย ๓) ความรับผิดชอบ ทั้งนี้อาจเพราะในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ จำเป็นต้องมีการจัดเวรประจำวันทำกิจกรรมเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ดังนี้ ๑. ดูแลเรื่องอาหารและน้ำดื่ม ๒. ทำความสะอาดภาชนะใส่อาหาร ๓. ทำความสะอาดที่พัก เก็บขยะในที่พักและรอบๆ ที่พัก ๔. ทำความสะอาดห้องน้ำห้องส้วม ๕. ปิดน้ำปิดไฟก่อนนอนตอนเที่ยงคืนและก่อนออกจากที่พักทุกเช้า ซึ่งถ้าหากนักศึกษาแพทย์กลุ่มใดไม่ทำเวรก็จะมีผลกระทบต่อการอยู่ร่วมกัน ไม่มีงานสำหรับใส่อาหารรับประทาน ห้องน้ำสกปรกที่พักรับขยะ การฝึกเช่นนี้น่าจะทำให้ นักศึกษาแพทย์มีความรับผิดชอบในหน้าที่

เช่น ดูแลผู้ป่วย ไม่ทิ้งผู้ป่วย ๔) การตรงต่อเวลา การตรงต่อเวลาเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับวิชาชีพแพทย์ เพราะมีผลต่อการช่วยเหลือชีวิตผู้ป่วย รายวิชานี้ฝึกให้นักศึกษาแพทย์เป็นคนตรงต่อเวลา เช่น นัดหมายเวลารับประทานอาหาร อาหารเช้า ๗.๐๐ น. อาหารเย็น ๑๗.๓๐ น. การใช้รถตู้เพื่อเข้าชุมชนร่วมกับกลุ่มอื่น การเข้าเรียนกลุ่มย่อย ซึ่งหากนักศึกษาแพทย์ไม่ตรงต่อเวลา มีผลกระทบต่อกันๆ ทำให้การดำเนินกิจกรรมต้องล่าช้าออกไป ๕) การแต่งกายเหมาะสม รายวิชานี้มีการออกกระเป๋ยการแต่งกายให้สุขภาพเหมาะสม ทั้งในการปฏิบัติงานในชุมชน และขณะที่อยู่ตัว ๖) ความเกรงอก เกรงใจ ไม่คุยเสียงดัง ไม่เอาของของคนอื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต สอดคล้องกับคำสอนของสมเด็จพระบรมราชชนก ขอให้ท่านถือสุภาษิตว่า “ใจเขาใจเรา” ท่านอยากได้ความสบายแก่ตัวท่านอย่างไร ก็ควรพยายามให้ความสบายตัวแก่คนอื่นอย่างนั้น” ๗) การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เช่น เก็บอาหารไว้ให้เพื่อนที่ยังไม่ได้รับประทาน การออกฝึกภาคสนามของแต่ละกลุ่มของนักศึกษาแพทย์ มีกิจกรรมที่ทำในชุมชนแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละชุมชน ทำให้บางครั้งต้องเข้าชุมชนพร้อมอาจารย์ประจำกลุ่ม เพื่อไปจัดกิจกรรมตอนเย็น ตอนค่ำ หรือช่วยงานบุญในชุมชน ทำให้กลับมารับประทานอาหารช้ากว่าที่เวลากำหนด หากเพื่อนๆ ไม่เก็บอาหารไว้ให้เพื่อนกลุ่มที่กลับมาทีหลัง เพื่อนๆ กลุ่มที่กลับมาทีหลังก็จะไม่มีอาหารรับประทาน

สำหรับค่าเฉลี่ยที่ไม่ถึง ๔ เรียงลำดับลดลงดังนี้

๘) ความอดทน เพียรพยายาม รายวิชานี้ นักศึกษาแพทย์ ต้องเข้าชุมชน เดินในชุมชนบางครั้งระยะทางไกล มีแดดร้อน อากาศร้อน บางครั้งฝนตก อากาศหนาว บางครั้งงานไม่เสร็จ ต้องทนหิว บ่อยครั้งต้องรอคิวอาบน้ำเนื่องจากนักศึกษาแพทย์ จำนวนมาก ทำให้นักศึกษาแพทย์ได้ฝึกความอดทน ๙) การ เสียสละ โดยการอาสาอยู่ดึก เข้านอนสุดท้าย คอยปิดประตู ปิดไฟ เพื่อความปลอดภัยของทุกคน ซึ่งจากการสังเกต นักศึกษาแพทย์อยู่เป็นเพื่อนกันเป็นกลุ่ม ถ้าหากไม่มีใคร เสียสละอาจทำให้ผู้ไม่ประสงค์ดีมาขโมยของได้ ๑๐) การ พุดจาสุภาพ การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ผู้ใหญ่กว่า และอยู่ในวัด ฝึกให้นักศึกษาแพทย์ต้องระมัดระวังเรื่องการพุดจา และ ๑๑) การนินทา เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำเพราะเป็นการพุดถึง บุคคลที่ ๓ ในทางไม่ดี ทำให้ผู้อื่นเสียหาย

รายวิชานี้ทำให้เกิดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๐ แสดงว่ารายวิชาการดูแลสุขภาพแบบองค์ รวม ๒ ทำให้เกิดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมได้ ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะการจัดสถานการณ์ให้อยู่ร่วมกันในสังคมซึ่งย่อม ทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม จากการประเมินผลย้อนกลับของ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ มีความประทับใจต่อการฝึกภาค ปฏิบัติ ได้ทำงานเป็นทีมและทำให้เกิดความสนิทสนมกับ เพื่อนมากขึ้น เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างเพศชายและ เพศหญิง เรื่องที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความรับผิดชอบ การแต่งกายเหมาะสม และการพุดจาสุภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโดยธรรมชาติของเพศหญิงส่วนใหญ่มีความ เรียบร้อยมากกว่าเพศชาย

งานวิจัยนี้ เป็นการเก็บข้อมูลแบบภาคตัดขวาง ใช้แบบสอบถาม เจตคติ และการปฏิบัติตน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๓ หลังจากเรียนรายวิชา การดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ๒ จึงเป็นไปได้ที่นักศึกษาแพทย์ มีคุณธรรม จริยธรรม ที่ดีอยู่แล้ว ก่อนที่จะมาเรียนรายวิชานี้

สรุป เจตคติ และการปฏิบัติตน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๓ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ อยู่ในระดับดีถึงดีมาก แต่มีบางเรื่องที่ยังคะแนน เฉลี่ยไม่ถึงระดับดีทั้งนี้อาจเป็นเพราะยุคสมัยของเด็กกับปัจจัย รอบตัว รายวิชาการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ๒ นี้ได้จัดให้มีการอยู่ร่วมกันทำให้เกิดการขัดเกลาและการพัฒนาตนได้

ข้อเสนอแนะ ควรมีการเก็บข้อมูลในลักษณะเปรียบเทียบก่อนและหลังเรียนรายวิชานี้ และ/หรือ เปรียบเทียบกับ กลุ่มควบคุม รวมทั้งการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

๑. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒. [อินเทอร์เน็ต] ๒๕๕๗ [เข้าถึงเมื่อ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗] เข้าถึงได้จาก: <http://rirs3.royin.go.th/new-search/word-6-search.asp>.
๒. ปรีชา วัชรภักย์. ทิศทางการบริหารราชการแผ่นดิน และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลภาครัฐ. วารสารดำรงราชานุภาพ. [อินเทอร์เน็ต] ๒๕๕๐ [เข้าถึงเมื่อ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗] เข้าถึงได้จาก: <http://www.stabundamrong.go.th/web/journal/j23.pdf>.
๓. เครือข่ายโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม. ความหมายของจริยธรรม. [อินเทอร์เน็ต] ๒๕๕๒ [เข้าถึงเมื่อ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗] เข้าถึงได้จาก: <http://www.jariyatam.com/ethics-01/328-2009-07-17-07-24-38>.
๔. Johnston C, Jones Felicity AE, Hindmarch T, Brooks M. A novel method of ethics education. An international association for medical education: AMEE conference 2012. 25-29 August 2012; Lyon, France. [Internet] 2012 [cited 2014 Dec 11];212. Available from: <http://www.amee.org/etattachment/Conferences/AMEE-Past-Conferences/AMEE-Conference-2012/AMEE-2012-ABSTRACT-BOOK.pdf>.
๕. Gardner M, Kavanagh J. Integrating ethics and law with clinical teaching. An international association for medical education: AMEE conference 2012. 25-29 August 2012; Lyon, France. [Internet] 2012 [cited 2014 Dec 11];212-13. Available from: <http://www.amee.org/getattachment/Conferences/AMEE-Past-Conferences/AMEE-Conference-2012/AMEE-2012-ABSTRACT-BOOK.pdf>.
๖. Rubinow A. Case finding: Assessing the ability of medical students to identify and analyze ethical and professional problems at the bedside. An international association for medical education: AMEE conference 2012. 25-29 August 2012; Lyon, France. [Internet] 2012 [cited 2014 Dec 11];214. Available from: <http://www.amee.org/getattachment/Conferences/AMEE-Past-Conferences/AMEE-Conference-2012/AMEE-2012-ABSTRACT-BOOK.pdf>.

๗. Burnett AH, Ben J Holden BJ, Vivekananda-Schmidt P. Case-based reports: The Sheffield experience of integrating the learning of medical ethics and law into clinical practice. An international association for medical education: AMEE conference 2012. 25-29 August 2012; Lyon, France. [Internet] 2012 [cited 2014 Dec 11];473. Available from: <http://www.amee.org/getattachment/Conferences/AMEE-Past-Conferences/AMEE-Conference-2012/AMEE-2012-ABSTRACT-BOOK.pdf>
๘. Carine Layat Burn CL. Telling the truth: medical students' progress with an ethical skill. An international association for medical education: AMEE conference 2012. 25-29 August 2012; Lyon, France. [Internet] 2012 [cited 2014 Dec 11];213. Available from: <http://www.amee.org/getattachment/Conferences/AMEE-Past-Conferences/AMEE-Conference-2012/AMEE-2012-ABSTRACT-BOOK.pdf>.
๙. Notzer N, Ruth Abramovitz R, Sky Gross S. Tutors as agents to promote ethical clinical education at Tel Aviv University Medical School (TAUMED). An international association for medical education: AMEE conference 2012. 25-29 August 2012; Lyon, France. [Internet] 2012 [cited 2014 Dec 11]; 212. Available from: <http://www.amee.org/getattachment/Conferences/AMEE-Past-Conferences/AMEE-Conference-2012/AMEE-2012-ABSTRACT-BOOK.pdf>.
๑๐. พิษณุ อภิธมาจารย์โยธิน. การศึกษาผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาจิต คุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาแพทย์ศิริราช. [อินเทอร์เน็ต] ๒๕๕๗. [เข้าถึงเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘] เข้าถึงได้จาก: http://www.si.mahidol.ac.th/th/education/news_detail.asp?n_id=232.
๑๑. Krairittichai U, Jinaratana V, Kitudomrat C, Boonthongtho K. Concerns of medical students regarding medical ethics. An international association for medical education: AMEE conference 2012. 25-29 August 2012; Lyon, France. (Internet) 2012 (cited 2014 Dec 11);473-4. Available from: <http://www.amee.org/getattachment/Conferences/AMEE-Past-Conferences/AMEE-Conference-2012/AMEE-2012-ABSTRACT-BOOK.pdf>.
๑๒. น้ำทิพย์ ทับทิมทอง. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนิสิตแพทย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. [อินเทอร์เน็ต] ๒๕๕๔ [เข้าถึงเมื่อ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๘] ๒๕๕๔;๕๖:๒๘๗-๘๖. เข้าถึงได้จาก: <http://www.psychiatry.or.th/JOURNAL/56-3/07-Namtip.pdf>.
๑๓. มณี อาภาวันทิกุล, วรณภา ประไพพานิช, สุภาณี เสนาดีสัย, พิศมัย อรทัย. จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลไทยตามการรับรู้ของผู้บริหารทางการแพทย์พยาบาล. วารสารสภาการพยาบาล. [อินเทอร์เน็ต] ๒๕๕๗ [เข้าถึงเมื่อ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๘] ๒๕๕๗;๒๘:๕-๑๘. เข้าถึงได้จาก: http://www.tnc.or.th/files/2014/08/tnc_journal-9698/_17796.pdf.
๑๔. Lin Yu-Chih, KoHsun-Kuei, Lin Hui-Ju, Wang Shin-Yun. Interprofessional problem based learning and narrative scenarios for teaching clinical ethics: the experience from Kaohsiung Medical University in Taiwan. An international association for medical education: AMEE conference 2012. 25-29 August 2012; Lyon, France. [Internet] 2012. [cited 2014 Dec 11]; 473. Available from: <http://www.amee.org/getattachment/Conferences/AMEE-Past-Conferences/AMEE-Conference-2012/AMEE-2012-ABSTRACT-BOOK.pdf>.
๑๕. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. มากกว่าคำว่า “อาจารย์” คู่มือการดูแลนักศึกษาแพทย์ในศตวรรษที่ ๒๑. กรุงเทพมหานคร: พีเอ็นเอส ครีเอชั่น. ๒๕๕๕; ๑๒๒-๖.
๑๖. มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล งานคุณธรรมจริยธรรม. คำสอนของสมเด็จพระบรมราชชนก. ๒๕๕๔; ๙.

Abstract

Attitudes, virtue and ethical abilities of 3 year medical students of Thammasat university in Holistic Health Care 2 (MD351) subject

Srimuang Palungrit

Department of Community Medicine and Family Medicine, Faculty of Medicine, Thammasat University

Virtue and ethics are important to everyone in all professions. Good teaching and learning management should develop to parallel the academic, virtue and ethical aspects of one's profession. This academic paper aimed to study attitudes, virtue and ethical abilities based on the attendance in the Holistic Health Care 2 subject (MD351) of third-year medical students. The author researched and constructed a comprised 12 items, using a five-level scale for the third-year medical students in the academic year 2013 to which they would voluntarily respond. Out of 172 medical students 133 (77.3%) students responded. Most respondents were female (53.3%) age range from 19 to 24 years. The average scores were sorted in the following descending order: honesty (4.6), honor/respect for others (4.4), responsibility (4.3), time punctuality (4.2), proper attire (4.2), consideration for others (4.2), generosity (4.1), patience and good will (3.9), sacrifice (3.7), speaking politely with friends (3.5) and avoiding gossip (3.5). The average overall score was 4. In conclusion; the attitudes, virtue and ethical abilities of the third-year medical students were at good to very-good levels, but there were some issues of which average scores were lower than the good level. These issues may arise from the fact that the medical students characters may be influenced by other numerous factors. The Holistic Health Care 2 subject, could offers discipline and self-development for medical students.

Key words: Virtue, Ethics, Practice, Community, Medical student